

مطالعات اجتماعی

دوستی

همه‌ی ما دوستانی داریم.

آیا تاکنون به موضوع دوستی فکر کرده‌اید؟ صمیمی‌ترین
دوستان شما چه کسانی هستند؟
در یک هفته‌ی گذشته درباره‌ی چه چیزهایی با دوستانتان گفت و گو
کرده‌اید؟ در چه موضوعاتی همفکری و یا در چه کارهایی به هم کمک
کرده‌اید؟ آیا تاکنون از خود پرسیده‌اید که چرا ما دوستانی برای
خود انتخاب می‌کنیم؟
دوست خوب چه ویژگی‌هایی دارد و چگونه می‌توانیم دوستان خوب

را حفظ کنیم؟

سعیده صادقی - آموزگار ابتدایی

دوستی یک نیاز است

۱- چرا انسان به تنهایی نمی تواند زندگی کند؟

انسان موجودی اجتماعی است و نمی تواند تنها زندگی کند. تنهایی برای انسان ها احساس ناخوشایندی است. دوستی یکی از مهم ترین نیازهای ما به شمار می رود. همه ی ما نیاز داریم که دوستانی داشته باشیم تا هم به آنها محبت کنیم و هم مورد توجه و مهربانی قرار بگیریم. خداوند در سرشت ما انسان ها میل به محبت کردن و محبت دیدن و نیاز به برقراری ارتباط با دیگران را قرار داده است.

۲- چرا ما به دوست نیاز داریم؟

خداوند در سرشت ما انسانها چه چیزهایی قرار داده است؟

فعالیت ۱

نام یک یا چند نفر از بهترین دوستانی را که تا به حال داشته اید، روی یک ورق کاغذ بنویسید: بعد در مقابل نام هر کدام بنویسید که چرا دوستی با این افراد برای شما مهم بوده است یا چرا می خواهید با آنها دوست باشید؟ نتیجه را در کلاس بخوانید.

— را دوست دارم و از دوستی با او لذت می برم، زیرا ما باهم هم اشتراکات و علایق مشترک بسیاری داریم:

به هم احترام می گذاریم. صحبت کردن با او به من آرامش می دهد

۳- مزایای دوست خوب را بنویسید؟

اهمیت دوستی

از فعالیت ۱ چه نتیجه‌ای گرفتید؟
داشتن دوستان خوب مزایا و فواید زیادی دارد :

انسان از صحبت کردن و همنشینی با دوستان خوب لذت می‌برد. هر یک از ما گاهی با موضوعاتی برخورد می‌کنیم که می‌خواهیم درباره‌ی آنها با دیگران صحبت و همفکری کنیم.

همه‌ی ما دوست داریم گاهی شادی‌ها یا ناراحتی‌های خود را با دوستانمان در میان بگذاریم. صحبت کردن با دوست عاقل و صبور باعث می‌شود احساس سبکی و آرامش کنیم.

یکی دیگر از فواید مهم دوستی این است که انسان از طریق همنشینی و گفت‌وگو با دیگران چیزهای جدیدی یاد می‌گیرد و به آگاهی‌های خود می‌افزاید.

همه‌ی ما در زندگی به کمک دیگران نیاز داریم. دوستان به ما در مشکلات یاری می‌کنند.

چرا انتخاب دوست یک موضوع مهم است؟

یکی از موضوعات مهم در روابط دوستی، انتخاب دوست است. رفتار و اخلاق دوستان در ما تأثیر می‌گذارد و ما نیز تأثیراتی بر دوستان خود داریم.

فعالیت ۲

در باره‌ی یک یا دو نفر از صمیمی‌ترین دوستانتان خوب فکر کنید. در چند جمله بنویسید که دوستی با آنها چه تأثیرات مثبت یا منفی روی شما گذاشته است (برای مثال روی لباس پوشیدن، علاقه‌مندی‌ها، هدف‌ها، وضعیت تحصیلی و ...). لازم نیست نام دوستانتان را بگویید.

تأثیرات مثبت: کتاب خوان شدم، مرتب‌تر لباس می‌پوشم، اجتماعی‌تر شدم و ....
تأثیرات منفی: افت شدید درسی، کمتر ورزش می‌کنم، پاسخ بزرگترها را می‌دهم و ....

اگرچه دوست خوب مابهی آرامش انسان است، با هر کسی نمی توان دوستی کرد و همهی افراد برای دوستی و رفاقت شایستگی ندارند. گاه ممکن است یک دوست، مسیر آینده و زندگی دوستش را به سوی موفقیت و سعادت تغییر دهد و گاه ممکن است در شرایطی، یک دوست موجب ناراحتی و سرشکستگی دوست خود شود؛ به همین دلیل باید در انتخاب دوست بسیار دقت کنیم.

۴- چرا انتخاب دوست خوب مهم است؟

۵- سخن امام علی (ع) به فرزندش امام حسن در مورد دوست چیست؟

یژگی‌های دوست خوب

گفت‌وگو با پدر و مادر

دوست خوب
کیست؟ چگونه دوستان
خود را انتخاب کنیم؟

فرزندان عزیز

برای شناخت و انتخاب درست دوست خوب، باید ملاک‌هایی داشته باشیم :
امیر مؤمنان حضرت علی بن ابی طالب (ع) در نامه‌ی خود به فرزندشان امام حسن (ع) فرمودند :
با نیکان همدلی و رفاقت کن تا از آنان باشی و از بدان شو تا از آنان نباشی.
به سخنان ایشان بیشتر دقت کنیم و ببیندیشیم.

نتیجه می‌گیریم

دوست خوب، خیرخواه شماست و شما را از کارهای
بد و نامناسب باز می‌دارد.

دوست خوب با شما صادق و یکرنگ است.

دوست خوب خوش‌اخلاق و با ادب است.

سخنان امام علی (ع) درباره‌ی دوست

■ کسی را برای دوستی انتخاب کن که تو را از
بدی‌ها و کارهای نامناسب بازدارد؛ زیرا چنین دوستانی
به تو یاری می‌رسانند و سبب پیشرفت تو می‌شوند.

■ دوست کسی است که در پشت سر هم، صادق
باشد؛ یعنی حقوق دوست خود را صادقانه رعایت کند
و با او یکرو باشد.

■ هرکس ادب ندارد، عقل هم ندارد.

۶ امام علی (ع) در مورد دوست چه فرموده اند؟

سعیده صادقی - آموزگار ابتدایی

۷- توصیه ی پیشوایان دینی در مورد دوست چه می باشد؟

همان طور که پیشوایان بزرگ دینی به ما توصیه می کنند که با افراد عاقل، با ایمان و نیکو کار دوستی کنیم،
آنها از ما می خواهند که از دوستی با افراد دروغگو، بخیل و سخن چین خودداری کنیم.

پیامبر عزیز ما حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) می فرمایند :

بدترین افراد کسانی هستند که میان مردم سخن چینی می کنند و بین دوستان جدایی می اندازند.

۸- پیامبر در مورد در مورد دوست چه فرموده اند؟

فعالیت ۳

به طور گروهی، خصوصیات دوست خوب را فهرست کنید و روی یک مقوا بنویسید و به دیوار کلاس خدا را در کارهایش فراموش نکند. دروغ نگوید و با دیگران صادق باشد.

بزنید.

به دوستان ضعیف کمک کند. ویژگی‌های مثبت ما را تشویق کند.

اگر نقطه ضعف ما را دید، با دلسوزی و بدون تمسخر، گوشزد کند.

فعالیت ۴

معنی این ابیات چیست؟ گفت و گو کنید و معنی آنها را توضیح دهید.

من آن گه بگویم که تو کیستی

تو اول بگو با کیان زیستی

تو در ابتدا بگو با چه کسانی زندگی کردی (نشست و برخاست) تا پس از آن من بگویم که تو چگونه انسانی هستی.

تا تو را عقل و دین بیفزاید

همنشین تو از تو به باید

: دوست و همنشین تو باید از خود تو بهتر باشد تا باعث افزایش عقل و دانایی و دین و ایمان تو شود.

۱- چرا انسان نمی تواند تنها زندگی کند؟

انسان موجودی اجتماعی است و نمی تواند تنها زندگی کند. تنهایی برای انسانها احساس ناخوشایندی است. دوستی یکی از مهمترین نیازهای ما به شمار می رود.

۲- چرا ما انسان ها به دوست نیاز داریم؟

همه ی ما نیاز داریم که دوستانی داشته باشیم تا هم به آنها محبت کنیم و هم مورد توجه و مهربانی قرار بگیریم.

۳- خداوند در سرشت ما چه چیزی قرار داده است؟

خداوند در سرشت ما انسان ها میل به محبت کردن و محبت دیدن و نیاز به برقراری ارتباط با دیگران را قرار داده است.

۴- چهار فایده ی دوست خوب چیست؟

۱. انسان از صحبت کردن و همنشینی با دوستان خوب لذت می برد. هر یک از ما گاهی با موضوعاتی برخورد می کنیم که می خواهیم درباره ی آنها با دیگران صحبت و همفکری کنیم. ۲. همه ی ما دوست داریم گاهی شادی ها یا ناراحتی های خود را با دوستانمان در میان بگذاریم. صحبت کردن با دوست عاقل و صبور باعث می شود احساس سبکی و آرامش کنیم. ۳. یکی دیگر از فواید مهم دوستی این است که انسان از طریق همنشینی و گفت و گو با دیگران چیزهای جدیدی یاد می گیرد و به آگاهی های خود می افزاید. ۴. همه ی ما در زندگی به کمک دیگران نیاز داریم. دوستان به ما در مشکلات یاری می کنند.

۵- چرا انتخاب دوست یک موضوع مهم است؟

رفتار و اخلاق دوستان در ما تأثیر می گذارد و ما نیز تأثیراتی بر دوستان خود داریم.

۶- آیا هر فردی را می توان برای دوستی انتخاب کرد؟ چرا؟

اگرچه دوست خوب مایه ی آرامش انسان است، با هر کسی نمی توان دوستی کرد و همه ی افراد برای دوستی و رفاقت شایستگی ندارند. گاه ممکن است یک دوست، مسیر آینده و زندگی دوستش را به سوی موفقیت و سعادت تغییر دهد و گاه ممکن است در شرایطی، یک دوست موجب ناراحتی و سرشکستگی دوست خود شود؛ به همین دلیل باید در انتخاب دوست بسیار دقت کنیم.

۷- حضرت علی (ع) در نامه ی خود به امام حسن (ع) در مورد دوست خوب چه فرموده اند؟

با نیکان همدلی و رفاقت کن تا از آنان باشی و از بدان جدا شو تا از آنان نباشی.

۸- چرا در دوستی باید کسانی را انتخاب کنیم که ما را از بدی بازدارند؟

زیرا چنین دوستانی به تو یاری می رسانند و سبب پیشرفت تو می شوند.

۹- حضرت علی (ع) چه ملاک هایی برای انتخاب دوست گفته اند؟

دوست خوب، خیرخواه شما است و شما را از کارهای بد و نامناسب بازمی دارد- دوست خوب با شما صادق و یکرنگ است- دوست خوب خوش اخلاق و با ادب است.

۱۰- پیشوایان بزرگ دین در مورد انتخاب دوست چه سفارشی فرموده اند؟

توصیه می کنند که با افراد عاقل، با ایمان و نیکوکار دوستی کنیم، آنها از مامی خواهند که از دوستی با افراد دروغگو، بخیل و سخن چین خودداری کنیم.

۱۱- حضرت محمد(ص) در رابطه با بدترین افراد چه فرموده اند؟

بدترین افراد کسانی هستند که میان مردم سخن چینی می کنند و بین دوستان جدایی می اندازند

پایان درس اول

موفق
باشید